

Förslag till förordning om bidrag till energieffektivisering i småhus

1 Bidrag till energieffektivisering i småhus

1.1 Utgångspunkter för förslaget

Till följd av höga el- och gaspriser under vintern 2021/22 hade många svenska hushåll väsentligt högre kostnader för att värma sina hem än tidigare. Det var en liknande situation i hela EU. EU-kommissionen beslutade därför hösten 2022 om en förordning om nödgärder för att adressera höga energipriser (rådets förordning (EU) 2022/1854 av den 6 oktober 2022 om en krisintervention för att komma till rätta med de höga energipriserna). EU-förordningen innebär bland annat att medlemsstaterna ska sträva efter att genomföra åtgärder för att minska sin totala månatliga bruttoelförbrukning med 10 procent jämfört med den genomsnittliga bruttoelförbrukningen under motsvarande månader under en given referensperiod. Förordningen gäller från och med 1 december 2022 och besparingarna får räknas fram till slutet av december 2023.

En effektiv användning av energi bidrar till att stärka Sveriges försörjningstrygghet, konkurrenskraft och till minskad klimat- och miljöpåverkan. Den minskar även konsumenternas sårbarhet vid höga energipriser. I arbetet med att minska energianvändningen på kort och lång sikt, att dämpa de höga elpriserna inför kommande vinter och för att nå det riksdagsbundna målet om 50 procent effektivare energianvändning till 2030 föreslog regeringen i budgetpropositionen för 2023 åtgärder för energieffektivisering på ca 1,2 miljarder kronor under perioden 2023–2025. Satsningen omfattar ett ekonomiskt investeringsbidrag för konvertering av uppvärmningssystem och energieffektiviserande renovering av småhus där värmebehovet huvudsakligen försörjs med el eller gas.

Det förslag till bidrag som presenteras i denna promemoria har som målsättning att underlätta för en snabb minskning av behovet av el i småhus. Förslaget till bidrag är utformat så att målgruppen är snäv i den bemärkelsen att det är småhus som huvudsakligen värms med el som kan få tillgång till bidraget och åtgärderna är sådana att de snabbt ska få effekt på efterfrågan på el. I Europa finns ett stort behov av att minska användningen av el men också att minska behovet av gas. I Sverige är antalet byggnader som värms med gas relativt litet men för att uppfylla intentionerna i EU:s nödförordning är de ca 17 000 småhus som värms med gas i Sverige också inkluderade i de bidragsberättigade hushållen.

Det finns i och med de höga el- och gaspriserna och krisförordningen starka skäl att införa ett bidrag till energieffektiviseringsåtgärder i småhus

riktat mot de hushåll där behovet är som störst. De besparingar som ett sådant bidrag skulle generera kan med fördel ingå i en redovisning av åtgärder som ovan nämnd EU-förordning starkt rekommenderar medlemsländerna att genomföra.

Vidare förväntas omarbetningen av EU-direktivet om byggnaders energiprestanda, EPBD, färdigställas under fjärde kvartalet 2023. Det kommer att innehålla krav i någon form på att de delar av bostadsbeståndet med sämst energiklass ska förbättras vilket också talar för att införa ett bidrag för energieffektiviseringsåtgärder för att mildra de kostnader som förväntas följa av kraven. Utöver behovet att på systemnivå minska efterfrågan på el kommer de bidragsberättigade åtgärderna att minska hushållens utgifter för uppvärmning och tappvarmvatten på både kort- och lång sikt.

1.2 Förutsättningar för bidrag

Förslag: Bidrag ska kunna ges till materialkostnader för åtgärder för energieffektivisering i småhus där värmebehovet huvudsakligen försörjs med el eller med gas.

Bidrag får ges till konvertering från el eller gas till styrbara värmepumpar, till anslutning till fjärrvärmenätet och till åtgärder som förbättrar klimatskärmen. För att få bidrag till konvertering till styrbar luft/luftvärmepump krävs att en varmvattenberedare med inbyggd värmepump alternativt att en anordning för uppvärmning med biobränsle också installeras. Bidrag får ges till kostnader för material som beställts tidigast den 8 november 2022.

Den som utför någon av de bidragsberättigade åtgärderna ska vara godkänd för F-skatt.

Skälen för förslaget: Det finns ca 2,1 miljoner hushåll i småhus i Sverige. Av dessa bor 1,9 miljoner i privatägda småhus och resten i småhus med hyresrätt eller bostadsrätt. Ca 611 000 småhus har el som uppvärmningssätt och ca 17 000 småhus värms med gas.

Enligt den officiella statistiken för elvärmda småhus från 2021 finns det 73 000 småhus med direktverkande¹ el utan värmepump eller trivseledning. Dessa småhus har inte något vattenburet radiatorsystem.

188 000 småhus med direktverkande el har någon sorts värmepump tillsammans med trivseledning men inte något vattenburet radiatorsystem.

82 000 småhus har direktverkande el utan värmepump eller trivseledning men med ett vattenburet radiatorsystem.

268 000 småhus har direktverkande el med någon slags värmepump, trivseledning och vattenburet radiatorsystem.

Tabell 1 Uppvärmningssätt i småhus år 2021, antal och andel (procent)

Använt uppvärmningssätt	Småhus 2021 ²	
	Antal (1000-tal)	Andel (%)
Enbart elvärme (d)	261	13
<i>Varav utan värmepump</i>	<i>73</i>	<i>3,5</i>
<i>Varav med värmepump</i>	<i>188</i>	<i>9,5</i>
Enbart elvärme (v)	350	17
<i>Varav utan värmepump</i>	<i>82</i>	<i>4</i>
<i>Varav med värmepump</i>	<i>268</i>	<i>13</i>
Biobränsle och el (d)	237	12
Biobränsle och el (v)	109	5
Enbart biobränsle	126	6
Enbart berg-, jord- sjövärmepump	282	14
Berg-, jord-, sjövärmepump i kombination ³	212	10
Enbart fjärrvärme	246	12
Fjärrvärme i kombination	80	4
Olja enbart och i kombination med annat	20	1
Gas enbart och i kombination med annat	17	1
Övrigt	99	5
Summa	2 039	100

Anm. d = direktverkande, v = vattenburen

Källa: Statens Energimyndighet

Målgruppen för bidraget är småhus där uppvärmningsbehovet huvudsakligen försörjs med el eller gas. Uppvärmningskostnaderna för dessa hushåll har ökat markant och riskerar att öka ännu mer vid höga el- och gaspriser. Småhus som huvudsakligen värms med el eller gas har så gott som alltid en energiklassning⁴ i kategorierna F eller G som är de två sämsta kategorierna. Det finns därmed stor potential för att göra effektiviseringsåtgärder som snabbt ger resultat i denna kategori av småhus. Utformningen av bidraget går helt i linje med ovan nämnd EU-förordning vars huvudsakliga syfte är att minska behovet och efterfrågan på el och gas. Genom att rikta bidraget både till konverteringsåtgärder och klimatskärmsåtgärder ges hushållen möjlighet att genomföra de åtgärder som är bäst lämpade för deras småhus.

För att maximera effekten av bidraget är inriktningen att det ska gå till kostnader för åtgärder i permanentbostäder. Fritidshus föreslås vara exkluderade. En permanentbostad behöver värmas året runt och det är där de höga priserna har påverkat uppvärmningskostnaderna allra mest.

² De vanligaste kombinationerna med berg-, jord- och sjövärmepump är kakelugn, braskamin, pelletskamin, vedspis och öppen spis.

³ Energianvändningen modellskattats utifrån föregående års användning.

⁴ Energiklassning i enlighet med Boverkets föreskrifter och allmänna råd om energideklaration för byggnader (BFS 2007:4 med ändringar till och med BFS 2021:3)

Bidraget är avgränsat till privatägda byggnader vilket är en förutsättning för att bidraget inte ska omfattas av statsstödsregelverket. Ett stöd som omfattas av EU:s regler för statsstöd måste anmälas till och godkännas av kommissionen. Det skulle fördröja införandet avsevärt.

Bidrag ges inte för materialkostnader för åtgärder som avser utrymmen som tidigare inte varit uppvärmda, dvs där ingen värmekälla tidigare har funnits. Att ge bidrag till utrymmen som inte tidigare varit uppvärmda skulle uppmuntra till att generera mer uppvärmd yta vilket inte är syftet med bidraget.

Förslaget till bidragsförordning liknar till viss del det stöd som introducerades 2005 och som riktade sig till åtgärder för konvertering av uppvärmningssystem i byggnader där värmebehovet huvudsakligen försörjdes med el. I detta förslag är den bidragsberättigade kretsen bredare eftersom den omfattar gasvärmda småhus och det är även möjligt att ansöka om bidrag till klimatskärmsåtgärder. En annan skillnad är att detta bidrag får ges till styrbar luft/luftvärmepump under vissa förutsättningar.

Krav på den som utför energieffektiviseringsåtgärderna

Bidrag ges till kostnader för material så som värmepump, värmesystem, anslutning till fjärrvärme och material till förbättring av klimatskärmen. För att säkerställa att den som utför åtgärderna har fullgjort sina skyldigheter att betala skatter och avgifter i Sverige innehåller förslaget ett krav på att den som utför åtgärderna ska vara godkänd för F-skatt, eller i fråga om utländska företagare eller företag, visa upp ett intyg som visar att företagaren eller företaget i sitt hemland genom registrering eller på något annat sätt genomgår motsvarande kontroll i fråga om skatter och avgifter. Detta ska styrkas vid ansökan om bidrag. Detta ska styrkas vid ansökan om bidrag. Kravet på F-skattsedel är grundläggande för att undvika svartarbete. För att säkerställa hög kvalitet på installationer finns sedan 2012 en möjlighet för företag att certifiera sig som installatörer av förnybar energi och värmepumpar (BFS 2015:4, CIN2). Att ställa krav på att installatören ska vara certifierad skulle dock kunna riskera en begränsning av antalet tillgängliga installatörer och skapa flaskhalsar. Bedömningen att det bör vara tillräckligt att ställa krav på att företaget som utför arbetena ska ha F-skattsedel.

Retroaktivitet och tidpunkter för ansökan

Bidraget bör bli sökbart så fort som möjligt. Behovet av att genomföra energieffektiviserande och energibesparande åtgärder för att minska uppvärmningskostnaderna är stort och förslaget är utformat så att bidraget ska kunna sökas retroaktivt från den dag då bidraget aviserades i budgetpropositionen. Retroaktiviteten möjliggör att material som beställts (d.v.s. beställts/köpts i butik eller via webben och där småhusägaren kan uppvisa ett orderdatum) från och med den 8 november kan ligga till grund för en ansökan om bidrag. I budgetpropositionen aviserades att bidraget kan utbetalas fram till slutet på 2025.

En ansökan om bidrag ska ha kommit in till länsstyrelsen inom fyra månader från det att åtgärderna påbörjades. För att länsstyrelsen ska hinna handlägga ansökningar i slutet av den period då bidraget är sökbart ska ansökan inkomma till länsstyrelsen senast den 1 juni 2025.

Konverteringsåtgärder och klimatskrämsåtgärder

De bidragsberättigade åtgärderna är indelade i två kategorier. Den första kategorin innehåller åtgärder för att minska småhusets behov av el eller gas genom konvertering från direktverkande el eller gas till värmepumpar, installation av vattenburet eller luftburet värmedistributionssystem eller anslutning till ett fjärrvärmenät. Den andra kategorin omfattar förbättringsåtgärder i klimatskrämen.

Bidrag får ges till materialkostnader för en konvertering till en styrbar luft/vattenvärmepump eller en styrbar berg-, sjö- eller jordvärmepump. Bidrag får också ges till en konvertering till en eller flera styrbara luft/luftvärmepumpar i kombination med en varmvattenberedare med inbyggd värmepump eller i kombination med en anordning för biobränsle. Bidrag får även ges till en konvertering till en anordning för uppvärmning med biobränsle. Med biobränsle avses här både fast och gasformigt biobränsle. För att bidrag ska ges till konverteringsåtgärder krävs att det årliga energibehovet för rumsuppvärmning och tappvarmvatten efter konverteringen huvudsakligen försörjs av andra källor än el eller gas⁵. Om konverteringen görs till en anordning för biobränsle ska denna vara effektstyrd och medge en kontinuerlig och automatisk bränsletillförsel.

Bidrag får ges för en anslutning till ett fjärrvärmenät. För att bidrag ska ges till en anslutning till ett fjärrvärmenät ska fjärrvärmen komma att svara för det huvudsakliga beräknade årliga värmebehovet för rumsuppvärmning och hela det årliga värmebehovet för uppvärmning av tappvarmvatten efter anslutningen. Exempel på materialkostnader för en konvertering är kostnader för värmepump, biobränslepanna, värmedistributionssystem såsom radiatorer, fjärrvärmecentral, värmeväxlare, skorsten, styrutrustning till värmepump och utrustning för värmeackumulering eller annat material som är nödvändigt för åtgärdernas genomförande.

Bidrag får också ges för genomförande av klimatskrämsåtgärder i småhus där värmebehovet huvudsakligen försörjs med el eller gas. Exempel på bidragsberättigade materialkostnader för klimatskrämsåtgärder är kostnader för tilläggsisolering, vindsisolering, fasadisolering, byte till dörrar och fönster med ett bättre U-värde⁶ och annat material som är nödvändigt för åtgärdernas genomförande.

Som tidigare nämnts omfattas genomförande av klimatskrämsåtgärder också av kravet på att åtgärderna ska genomföras av en aktör med F-skattsedel.

1.3 Beräkning av bidragets storlek

Förslag: Bidrag får ges med högst 50 procent av de bidragsberättigade kostnaderna enligt 10 och 11 §§, sammantaget dock högst 60 000 kronor per småhus, fördelat på högst 30 000 kronor för en konvertering
--

⁵ Vid en konvertering till en styrbar energieffektiv luft/luftvärmepump kommer småhuset efter installation av värmepumpen huvudsakligen värmas med luft i stället för med el.

⁶ U-värdet är ett värde på ett fönster eller en väggs förmåga att isolera.

och högst 30 000 kronor för klimatskärmsåtgärder. Bidrag under 10 000 kronor betalas inte ut.

Avdrag ska göras med ett belopp som motsvarar den finansiering som kan ha skett med en försäkringsersättning för samma bidragsberättigade kostnader.

Skälen för förslaget: Bidragstaket är 60 000 kronor. Detta belopp utgår från maxtaket för det konverteringsbidrag som fanns 2006–2010 och som beskrivs närmare längre ned. Att ingen nominell uppräknings av maxtaket görs motiveras av att de nuvarande elpriserna medför starkare incitament till åtgärder utöver det som bidraget medför.

Det bedöms sannolikt att det omedelbara intresset för bidraget kommer att fokusera på åtgärder för konvertering, särskilt installation av värmepumpar. För de hushåll som vill gå längre och ytterligare skydda sig mot höga el- och gaspriser bör det finnas en möjlighet att få bidrag till materialkostnader för klimatskärmsåtgärder. Förslaget är därför utformat så att ett hushåll har möjlighet att göra både en konvertering eller anslutning till fjärrvärme och genomföra klimatskärmsåtgärder. Åtgärderna kan göras samtidigt eller delas upp över den tid som bidraget finns att söka. Möjligheten att dela upp åtgärderna är viktigt för hushåll med knappa ekonomiska resurser då det ger möjlighet att lägga undan medel för framtida kostnader i vetskapen om att bidrag går att söka.

För att vara verkningfullt, och för att de administrativa kostnaderna ska vara proportionerliga, bör krav även ställas på att åtgärder vidtagits i en betydande omfattning. Därför föreslås att bidrag inte ska delas ut om bidragssumman är mindre än 10 000 kronor.

1.4 Övrigt om bidraget

Ansökan om bidrag

Ansökan om bidrag ska lämnas till länsstyrelsen i det län där småhuset är beläget. Ansökan ska innehålla en beskrivning av de åtgärder som bidrag för materialkostnader söks för inklusive planerad tidpunkt för färdigställande och de övriga uppgifter som länsstyrelsen behöver för att pröva ansökan. Ansökan ska göras i ett formulär som fastställs av Boverket.

Vägledning och schabloner

Vägledning och stöd behöver utvecklas för att underlätta ansökningsförfarandet. Boverket kommer att ta fram närmare vägledning kring hur de bidragsberättigade kostnaderna ska fastställas.

Beslut om och utbetalning av bidrag

Länsstyrelsen prövar frågor om bidrag. Beslutet om bidrag ska innehålla uppgift om det småhus som bidraget ges för, uppgift om det preliminära bidragsbeloppet, uppgift om när åtgärden senast ska färdigställas, uppgift om den tidpunkt när bidragsmottagaren senast ska begära slutlig

utbetalning och de övriga villkor som behövs för att tillgodose syftet med bidraget.

Åtgärderna ska färdigställas inom sex månader från dagen för påbörjandet. I enskilda fall ska länsstyrelsen få besluta om undantag från när åtgärderna ska påbörjas och färdigställas om det finns särskilda skäl.

När åtgärden är färdigställd ska bidragsmottagaren begära utbetalning av bidraget. Begäran om utbetalning ska ha kommit in till länsstyrelsen senast sex månader efter att åtgärden har färdigställts. Bidragsmottagaren ska i ansökan om utbetalning redovisa vilken åtgärd som genomförts. Bidragstagaren ska uppvisa kvitton/faktura på åtgärdernas materialkostnader, faktura för genomförande av åtgärderna och för anslutningskostnader samt redovisa att de som utfört installationen innehåft F-skattebevis.

Länsstyrelsen ska sedan fatta ett utbetalningsbeslut där bidragets storlek slutligt bestäms. Länsstyrelsen ska besluta att det beviljade bidraget helt eller delvis inte ska betalas ut om

- den som har sökt eller tagit emot bidrag genom att lämna oriktiga uppgifter har orsakat att bidraget beviljats felaktigt eller med för högt belopp,
- bidraget av något annat skäl har beviljats felaktigt eller med för högt belopp och mottagaren skäligen borde ha insett detta,
- bidraget helt eller delvis inte har utnyttjats eller inte har använts för den energieffektiviseringsåtgärd för vilken bidrag beviljats,
- mottagaren inte har gett in en ansökan om utbetalning i tid, eller
- villkoren för bidraget i något annat avseende inte har följts.

Boverket ska betala ut bidraget.

Tillsyn, uppföljning och uppgiftsskyldighet

Länsstyrelsen ska utöva tillsyn över att villkoren för bidraget följs. En mottagare av bidrag ska på länsstyrelsens begäran lämna de uppgifter som behövs för tillsynen.

Boverket ska följa upp att syftet med bidraget tillgodoses och varje år i samband med sin årsredovisning rapportera till regeringen hur medlen använts och vilka resultat som uppnåtts.

Återbetalningsskyldighet och avräkning

En bidragsmottagare bör bli återbetalningsskyldig om bidrag utbetalats trots att förutsättningarna för länsstyrelsen att helt eller delvis inte betala ut bidrag är uppfyllda. Utan en bestämmelse om återbetalningsskyldighet finns det en risk för att utbetalningar beviljas på vad som senare visar sig vara felaktiga grunder, utan att detta belopp kan krävas åter. Länsstyrelsen förslås i dessa fall ha en skyldighet att besluta om att helt eller delvis återkräva bidraget med ränta enligt räntelagen (1975:635). Om det finns särskilda skäl bör länsstyrelsen kunna sätta ned kravet på återbetalning och ränta. Särskilda skäl kan exempelvis vara att det föreligger endast en mindre avvikelse från villkoren i beslutet om bidrag. För att effektivt kunna verkställa ett återkrav bör detta kunna räknas av mot annan utbetalning av bidrag enligt förordningen.

Överklagande

Länsstyrelsens beslut när det gäller en ansökan om bidrag, eller begäran om utbetalning, får överklagas till Boverket.

Ikraftträdande

Förordningen bör träda i kraft så snart som möjligt eftersom medel är avsatta i budgetpropositionen för 2023.

2 Konsekvenser

2.1 Konsekvenser för samhällsekonomin

Stödet kommer att bidra till att energianvändningen i småhusbeståndet minskar. Det är i linje med Sveriges mål om energiintensitet samt EU:s mål om energieffektivitet. Det bidrar också till att nå det nationella klimatmålet att senast 2045 inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären. Vidare bidrar det till uppfyllelsen av miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö och till målet för Hållbara städer och samhällen inom Agenda 2030.

För att uppskatta de samhällsekonomiska effekterna av bidraget har en beräkning gjorts av hur många småhus som utifrån de givna medlen kan tilldelas bidrag och vilken energibesparing det antas leda till. Ett genomsnittligt småhus använder ca 20 000 kWh/år. Med en bidragsnivå på totalt 60 000 kronor per småhus kan cirka 20 000 småhus beviljas bidrag under perioden. Det motsvarar ca 10 procent av hela småhusbeståndet. Utifrån beräkningar av vilken effekt de bidragsberättigade åtgärderna kan ha är det rimligt att anta en genomsnittlig minskning av energianvändningen om 30 procent per småhus och år. I det fall bidraget nyttjas fullt ut och de småhus som beviljas bidrag minskar sin energianvändning med minst 30 procent skulle bidraget leda till en minskning av energianvändningen på 40 GWh per år och totalt 120 GWh mellan 2023–2025. 40 GWh motsvarar elanvändningen för ca 4 800 elvärmda normala småhus under ett år. Fördelningen av bidraget mellan konverterings- och klimatskärmsåtgärder är svår att uppskatta. Bedömningen är att fler hushåll - åtminstone inledningsvis- kommer söka bidrag för konverteringsåtgärderna.

2.2 Konsekvenser för miljö

En minskad energianvändning bidrar både till ökad resurseffektivitet och till minskade utsläpp till luft av koldioxid, kväveoxider och partiklar. Bidraget är tidsbegränsat till 2025 och konsekvenser på längre sikt än så kan därför inte beräknas eller redovisas annat än på ett allmänt plan.

Stödet uppskattas gå till ca 20 000 småhusägare vid en bidragsnivå på 60 000 kronor per småhus. Utifrån den officiella statistiken antas att ca 9 av 10 småhus huvudsakligen värms med el och en tiondel med gas. Eftersom el nästan är fossilfri kommer effektiviseringsåtgärder som minskar elanvändningen inte att generera någon utsläppsminskning. För att undvika överskattning av effekter som antas följa av stödet har vi i beräkningarna av utsläppsminskningar utgått från genomsnittlig årlig energianvändning för ett småhus. För småhus som värms med gas kan besparingen bli 30 procent $*154 \text{ kWh/m}^2 * 130 * 1\,000 = \text{ca } 6 \text{ GWh}$. Med en emissionsfaktor på stadsgas på $204 \text{ kgCO}_2/\text{MWh}$ blir utsläppsminskningen drygt 1 200 ton per år. Effektiviseringsåtgärder är också viktiga för att minska effektoppar och för att frigöra el till industrin och transporternas omställning.

2.3 Konsekvenser för företagare

Då en förutsättning för bidrag är att man anlitar hantverkare kommer bidraget medföra ökad sysselsättning för teknik- och installationsföretag.

2.4 Konsekvenser för småhusägare

För enskilda boende och ägare av småhus bedöms effekterna av genomförda energieffektiviseringsåtgärder bli en påtaglig minskning av kostnader för uppvärmning av utrymmen och varmvatten tillsammans med ett bättre inomhusklimat och en högre komfort. För att visa på en möjlig kostnadsminskning följer ett generellt räkneexempel.

Minskad energianvändning leder till minskade kostnader för uppvärmning för den enskilde. Vid en uppskattad minskad energianvändning om 30 procent minskar hushållens kostnader för uppvärmning med lika stor andel, förutsatt att priset är detsamma. För ett småhus på 130 m^2 som har en årlig elanvändning om 20 000 kWh uppgår den årliga uppvärmningskostnaden vid ett elpris på 4^7 kr till 80 000 kronor. Om småhusets elanvändning minskar med 30 procent, allt annat lika, minskar den årliga uppvärmningskostnaden vid samma elpris med 24 000 kronor⁸.

2.5 Konsekvenser för jämställdhet, jämlikhet och barn

De höga el- och gaspriserna under framför allt de två senaste vintrarna har inneburit att uppvärmningskostnaderna varit en större del av hushållens

⁷ Ett genomsnittligt pris utifrån prisutvecklingen under 2021 och 2022, inklusive moms, fasta avgifter, elcertifikat och energiskatt.

⁸ Vid en minskad elanvändning påverkas nätavgiften beroende på avtal. Vi har inte inkluderat förändringen i nätavgift i kostnadsminskningen.

disponibla inkomst än tidigare. I samband med snabbt stigande priser för så kallade nödvändiga basvaror och tjänster har en ökande andel småhus haft utmaningar med att bibehålla ett drägligt inomhusklimat (både värme och varmvatten). Detta påverkar alla individer som bor i hushållet oberoende av kön eller ålder. Det påverkar också hushållets möjlighet att spendera sin disponibla inkomst på annat än nödvändiga basvaror, något som till exempel kan påverka barns möjlighet att delta i fritidsaktiviteter etc. Bidraget möjliggör för småhusägare att minska sina kostnader för uppvärmning efter genomförda åtgärder vilket gynnar alla personer som ingår i det hushåll som får bidrag. För att ha möjlighet att söka bidraget måste småhusägaren bidra med egna medel med minst omkring 10 000 – 30 000 kronor. De hushåll som inte har den möjligheten kommer inte att kunna ansöka om bidraget. Detta påverkar alla som ingår i hushållet oavsett kön eller ålder.

Inom bygg- och installatörssektorerna arbetar fler män än kvinnor. Generellt sett kommer därför fler män än kvinnor att påverkas av bidraget ur ett arbetsmarknadsperspektiv, i det fall bidraget leder till ökad efterfrågan på uppvärmningssystem och installation av dessa. Bygg- och installatörssektorerna har under senare år strävat efter att fler kvinnor och personer boende i Sverige med utländsk bakgrund ska rekryteras. Vid en nedgång i sysselsättningen riskerar dessa grupper att förlora sina arbeten först eftersom de oftare har kortare anställningstid. Ett bidrag som gynnar sektorns sysselsättningsgrad skulle gynna både kvinnor och personer med utländsk bakgrund då de i större utsträckning skulle få behålla sitt arbete.

2.6 Övriga offentligfinansiella konsekvenser

Indirekta kostnader uppkommer vid minskade intäkter från energiskatten då bidraget förväntas sänka energikonsumtionen.

2.7 Konsekvenser för kommuner och regioner

Kommuner och regioner bedöms inte bli berörda av bidraget.

2.8 Konsekvenser för myndigheter och domstolar

De myndigheter som berörs av reformen är Boverket, länsstyrelserna och de allmänna förvaltningsdomstolarna. Bidraget kommer att administreras av Boverket och länsstyrelserna tillsammans. Boverket har byggt upp kompetens för att hantera ansökningar om bidrag genom hantering av en rad tidigare bidrag. Det bedöms därmed inte behöva tillföras någon särskild ny kompetens för att hantera bidraget för energieffektivisering. Boverket kommer i uppstartsskedet att behöva utforma informations- och vägledningstexter och systemet för den elektroniska

ärendehandläggningen. Därefter föreslås att Boverket får sköta det löpande arbetet med överprövningar, utbetalningar och statistik samt att följa upp att syftet med bidraget tillgodoses.

Boverket behöver tillföras ytterligare medel för uppgifterna i uppstartsskedet av det nya bidraget. Även länsstyrelserna kommer att administrera bidraget och genomföra tillsyn. Länsstyrelsen handlägger och fattar beslut i ärenden samt utövar tillsyn över att villkoren för bidraget följs. Regeringen avser att följa länsstyrelsernas och Boverkets behov av resurser för att kunna hantera de nya uppgifterna.

Länsstyrelsens beslut får överklagas till Boverket. I stort sett motsvarande överklagandebestämmelser finns i förordningen om bidrag för renovering och energieffektivisering i vissa bostadsområden. Endast sju överklaganden har kommit in av beslut enligt den nämnda förordningen.

2.9 Förslagets förenlighet med EU-rätten

En avgränsning till privatägda småhus är en förutsättning för att bidraget inte ska vara föremål för statsbidragsregelverk, vilket skulle komplicera beredningen och fördröja implementeringen. Eftersom förslaget riktar sig till privatägda småhus behöver det inte anmälas till eller godkännas av kommissionen innan det kan träda i kraft. Förslaget bedöms också vara förenligt med EU-rätten i övrigt